

Ο «απερχόμενος» Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (ΚΜΛΕ, Υ.Α. Π. 5η/Φ/ 17402/1984, ΦΕΚ 931/Β) απετέλεσε το βασικό θεσμικό εργαλείο για τη λειτουργία της εξορυκτικής βιομηχανίας αναφορικά με τις συνθήκες ασφάλειας και ορθολογικής εκμετάλλευσης, από το 1984. Από τότε, παρά τις σημαντικές αλλαγές εντός ΕΕ τόσο στα θέματα Η&S όσο και στην περιβαλλοντική νομοθεσία, ο ΚΜΛΕ των 114 άρθρων και 215 σελίδων, παρέμεινε στα συρτάρια για 26

χρόνια και ουδέποτε αναθεωρήθηκε ουσιαστικά, παρά μόνο σημειακά και κατά περίπτωση, ώστε να ενσωματωθούν ελάχιστα άρθρα που αφορούσαν κυρίως τον αμίαντο. Ο ΚΜΛΕ ήταν, κατά γενική ομολογία, ένα πρωτοποριακό για την εποχή του κείμενο, που για πρώτη φορά εισήγαγε την έννοια της Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας, του υπεύθυνου Ασφαλείας Εργασιών (άρθρο 17) και του γιατρού Εργασίας (άρθρο 9) στον ελληνικό εργασιακό βίο. Λίγο αργότερα, το 1985, μετά την ψήφιση του Ν. 1568/85, θεσμοθετήθηκε γενικότερα και πέραν των εξορυκτικών επιχειρήσεων, ο ρόλος του Τεχνικού Ασφαλείας (ΤΑ) και του Γιατρού Εργασίας (ΓΕ).

* Μηχανικός ΕΜΠ, συγγραφέας, e-mail: tzeferisp@eka.ypeka.gr

Στην πρόταση για τον νέο ΚΜΛΕ (βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση στο open.gov.gr) εναρμονίζονται οι παλιές διατάξεις με τις σχετικές οδηγίες της ΕΕ και επιπλέον γίνεται προσπάθεια εκσυγχρονισμού ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις, τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής εξορυκτικής βιομηχανίας, αλλά και τις σύγχρονες περιβαλλοντικές επιταγές και προκλήσεις. Στρατηγικός στόχος της αναθεώρησης είναι η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας εποχής για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων και περιοίκων, παραγωγικότητα, οικο-αποδοτικότητα, καλύτερη επιμελητεία υλικών, δια-

διατηρείται ακόμη το καθεστώς της ΔΣΕ 45.

Σχετικά με την εργολαβική ανάθεση εργασιών, για την επιλογή των εργολάβων, τίθενται, πλην του οικονομικού κριτηρίου και άλλα κριτήρια αναφορικά με την επάρκειά τους για την εξασφάλιση ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, αλλά και τη δυνατότητά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ΚΜΛΕ. Επίσης, καθίσταται πλέον σαφές ότι ο εργοδότης, ο οποίος σύμφωνα με τη νομοθεσία έχει την ευθύνη για το χώρο εργασίας, έχει και την ευθύνη του συντονισμού των μεμονωμένων εργολάβων που επιλέγει και ακόμη πρέπει να διευκρινίζει στο έγγραφο Ασφαλείας και Υγείας, τις λε-

και 3010/2002. Καθορίζονται οι ελάχιστες προδιαγραφές των μελετών περιβαλλοντικής αδειοδότησης (ΠΠΕ και ΜΠΕ), για κάθε μεταλλευτικό ή λατομικό έργο. Στις προδιαγραφές συμπεριλαμβάνεται και «στάθμιση» της εκτιμώμενης ωφέλειας στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, σε συνδυασμό με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την υλοποίηση της επένδυσης.

Καθιερώνεται η υποχρέωση του εκμεταλλευτή για την εφαρμογή των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (Best Available Techniques, BAT) κατά την έρευνα, εξόρυξη και απόθεση - διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων. Ειδικότερα, η διαχείριση των αποβλήτων πρέπει να γίνεται κατά τα προβλεπόμε-

Ο νέος Κανονισμός Μεταλλευτικών και

χείριση παραπροϊόντων και αποβλήτων, κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη.

Συνοπτικά, στην πρόταση για τον νέο ΚΜΛΕ:

Καθορίζονται οι γενικές υποχρεώσεις των εκμεταλλευτών/εργοδοτών, καθώς και οι υποχρεώσεις/δικαιώματα των εργαζομένων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη συνεχή εκπαίδευσή τους, στη χορήγηση και χρήση των κατάλληλων Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ), στην ασφαλή χρήση των Μηχανημάτων Έργου και στο χειρισμό τους μόνο από αδειούχους χειριστές. Διατηρείται η απαγόρευση υπερωριακής απασχόλησης σε υπόγειες εργασίες, πλην εξαιρέσεων, ενώ γίνεται ειδική μνεία για την απασχόληση ΑΜΕΑ. Δεν υπήρξε καμία διαφοροποίηση στο θέμα της απασχόλησης γυναικών στα υπόγεια, εφόσον δεν έχει κωρωθεί ακόμη η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας (ΔΣΕ) 176 από το ελληνικό κράτος και

πομέρειες εφαρμογής του συντονισμού αυτού. Ο συντονισμός δεν θίγει την ευθύνη των μεμονωμένων εργοδοτών που προβλέπεται από την Οδηγία 89/391/ΕΟΚ.

Η εκμετάλλευση δεν θα πρέπει να πραγματοποιείται ευκαιριακά ή ληστροικά και να περιορίζεται μόνο στα τμήματα του κοιτάσματος που έχουν καλύτερη ποιότητα ή μπορούν να εξορυχθούν «ευκολότερα». Αντίθετα, θα πρέπει να διενεργείται ορθολογικά και να καταβάλλεται προσπάθεια με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση του κοιτάσματος υπό τις επικρατούσες τεχνικοοικονομικές και γεωπολιτικές συνθήκες, στο πλαίσιο των αρχών της βιώσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης.

Αναφορικά με το περιβάλλον, ενσωματώνονται οι επιταγές για την πρόληψη ή μείωση παντός είδους δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά το σχεδιασμό και την εκτέλεση των μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών, σύμφωνα με τους Ν. 1650/1986

του δρος ΠΕΤΡΟΥ ΤΖΕΦΕΡΗ*

να στις διατάξεις της Υ.Α. 39624/2209/Ε103/2009 σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2006/21/ΕΚ. Απαγορεύεται πλέον η εγκατάλειψη, εκφόρτωση ή ανεξέλεγκτη ενσπόθεση εξορυκτικών αποβλήτων, όπως αυτά ορίζονται και κατηγοριοποιούνται στην ως άνω απόφαση. Ο φορέας διαχείρισης υποχρεούται να καταρτίζει και να εφαρμόζει σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων, με σκοπό την ελαχιστοποίηση, επεξεργασία, αξιοποίηση και διάθεση των αποβλήτων αυτών, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στα θέματα Η&S, καθιερώνεται η υποχρεωτική πλέον απασχόληση Τεχνικού Ασφαλείας (ΤΑ) και Γιατρού Εργασίας (ΓΕ), σύμφωνα με τα καθοριζόμενα από τη σχετική νομοθεσία. Σχετικά με την επίβλεψη, σε κάθε έργο πρέπει να υφίσταται επίβλεψη, μόνιμη ή προσωρινή, από αρμόδιο μηχανικό,

ανεξάρτητα από το ύψος παραγωγής και το απασχολούμενο προσωπικό. Καθορίζονται αναλυτικά τα καθήκοντα των ΤΑ, ΓΕ και του επιβλέποντος μηχανικού και επισημαίνεται η ηθική τους ανεξαρτησία έναντι του εργοδότη. Για κάθε χώρο εργασίας πρέπει να διατίθενται γραπτές οδηγίες με τους κανόνες για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων και την ασφαλή χρήση του εξοπλισμού. Τόσο το «έγγραφο υγείας και ασφάλειας» όσο και η γραπτή «Εκτίμηση Επαγγελματικών Κινδύνων», τα οποία οφείλει (Π.Δ. 17/1996) να διαθέτει κάθε επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα, ενσωματώνονται πλέον στον κανονισμό με σαφή καθορισμό των προδιαγραφών, αλλά

χουν ελεύθερο κρυσταλλικό διοξειδίου του πυριτίου (SiO₂), αέρια, ατμούς, καπνούς και λοιπούς χημικούς παράγοντες (ΠΔ 307/1986 και 90/1999) και την έκθεση στη σκόνη αμιάντου (ΠΔ 212/06).

Διατηρούνται οι αποστάσεις και τα βασικά γεωμετρικά μεγέθη για τη χωροθέτηση και την ασφάλεια των επιφανειακών μετώπων, ενώ στα υπόγεια, το ύψος των κενών που δημιουργούνται στη διάρκεια της παραγωγικής εργασίας (εξόρυξη, προχώρηση, οπισθοχώρηση), δεν πρέπει να ξεπερνά τα 10 μέτρα. Για μεγαλύτερο κενό απαιτείται πλέον έγκριση ειδικής γεωτεχνικής μελέτης από το Υπουργείο ΠΕΚΑ.

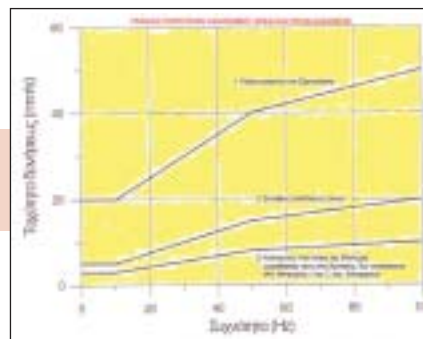
Σχετικά με τη χρήση εκρηκτικών, τί-

τητα και ανάλογα με το είδος της κατασκευής δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στον γερμανικό κανονισμό ασφαλών ορίων δονήσεων του εδάφους DIN 4150/1984 (διάγραμμα). Στην προηγούμενη απόφαση περί ΚΜΛΕ, η ταχύτητα δόνησης οριζόταν με μέγιστο όριο τα 50 mm/sec, χωρίς να συσχετίζεται με τη συχνότητα και το είδος της κατασκευής.

Ο νέος ΚΜΛΕ καταργεί την υποχρέωση αδειοδότησης για ορισμένες εργασίες, όπως, π.χ., ξεσκάρωμα, χειρισμός εγκαταστάσεων επεξεργασίας, επιστασία, κλπ., ενώ διευρύνει τη δυνατότητα εκτέλεσης των σχετικών ελέγχων για την εφαρμογή του -

μεταλλείων για τα ατυχήματα. Εισάγονται οι κανονισμοί και οι προϋποθέσεις για την αδειοδότηση κινητών μονάδων («ανφονιέρες») για την παρασκευή εκρηκτικών (ANFO, slurties ή γαλακτωμάτων) ενώ καθορίζονται τα ειδικά μέτρα για την προστασία από εκτίναξη πετρώματος (excessive flyrock), για την προετοιμασία πυροδότησης των υπονόμων - εκκένωση περιοχής, για την πρόληψη, αλλά και τη διαδικασία αντιμετώπισης του φαινομένου των αποτυχημένων υπονόμων.

Τέλος, προωθείται η ψηφιακή σύ-

Λατομικών Εργασιών (ΚΜΛΕ)

και συνοπτικές οδηγίες για τη σύνταξη τους (παραρτήματα νέου ΚΜΛΕ). Επίσης, τίθενται αυστηρότερες προδιαγραφές για τα χρησιμοποιούμενα ΜΑΠ, τους χώρους στέγασης, υγιεινής και ανάπαυσης των εργαζομένων, τα υλικά παροχής πρώτων βοηθειών κλπ. Τα μηχανήματα που απασχολούνται σε μεταλλευτικά και λατομικά έργα πρέπει να είναι πλέον κατασκευασμένα με βάση έγκυρες διεθνείς προδιαγραφές (π.χ. Rops, Fors, κλιματισμό, υπερπίεση καμπίνας κλπ.), να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές H&S, και ακόμη να συνοδεύονται από πιστοποιητικό CE και γραπτή εγγύηση του κατασκευαστή τους για την καταλληλότητα εργασίας.

Ενσωματώνονται όλες οι νεότερες θεσμικές παρεμβάσεις που αφορούν: προστασία των εργαζόμενων από τους θορύβους (ΠΔ 149/2006), τους κραδασμούς (ΠΔ 176/2005), τη θερμική καταπόνηση, από αιωρούμενες αδρανείς σκόνες, σκόνες που περιέ-

θενται αυστηρότεροι κανονισμοί σχετικά με την εφαρμογή των ενδεδειγμένων ασφαλών μεθόδων αποθήκευσης, μεταφοράς και χρήσης εκρηκτικών υλών, την προμήθεια, τη χρήση και τη συντήρηση του κατάλληλου εξοπλισμού, την προμήθεια κατάλληλων εκρηκτικών υλών, την πρόσληψη και την τοποθέτηση του κατάλληλου προσωπικού (γομωτές - πυροδότες) και τη συνεχή εκπαίδευσή του, τον έλεγχο ασφάλειας του περιβάλλοντος χώρου, καθώς και την τήρηση των σχετικών κανονισμών που αναφέρονται στα θέματα φύλαξης των εκρηκτικών, ώστε να αποφεύγονται απώλειες, κλοπές ή αστοχίες.

Τροποποιείται το πλαίσιο που αφορά την προστασία από δονήσεις προερχόμενες από ανατινάξεις που μπορούν να προξενήσουν οχλήσεις ή ζημιές σε παρακείμενα κτίσματα. Σύμφωνα με τον νέο ΚΜΛΕ, η μέγιστη επιτρεπόμενη ταχύτητα δόνησεως των σωματιδίων στη θέση του κτίσματος (σε mm/sec), σε συνάρτηση με τη συχνό-

την των διπλωματούχων μηχανικών Μεταλλείων- και σε άλλες ειδικότητες μηχανικών, με ισότιμο και αντίστοιχο περιεχόμενο σπουδών. Επιπλέον, επικαιροποιείται η διαδικασία και το περιεχόμενο για την έγκριση μελετών, αδειών κατασκευής και λειτουργίας ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, αποθηκών εκρηκτικών και καψυλλίων, κλπ. ενώ εισάγονται οι κανονισμοί και οι προϋποθέσεις για την αδειοδότηση κινητών μονάδων («ανφονιέρες») για την παρασκευή εκρηκτικών (ANFO, slurties ή γαλακτωμάτων). Τέλος, προωθείται η ψηφιακή σύγκλιση με την καθιέρωση των ηλεκτρονικών αρχείων όπου αυτό είναι δυνατόν (υποβολή μελετών και κάθε γεωχωρικής πληροφορίας σε ψηφιακή μορφή, με συγκεκριμένες προδιαγραφές, ηλεκτρονικό αρχείο συντήρησης μηχανημάτων κλπ.), καθώς και η διαφάνεια μέσω δημοσιοποίησης των στατιστικών στοιχείων των ατυχημάτων, αλλά και κοινοποίησης των διοικητικών εγγράφων, π.χ., των εντολών των ελεγκτικών υπηρεσιών (επιθεωρήσεων κλπ.) στο μέγιστο αριθμό αποδεκτών (σωματεία των εργαζομένων στο έργο κλπ.).

Επίσης, μπαίνουν, πλέον, κανόνες στην οπίσθια ανατροπή των φορτηγών οχημάτων είτε στην περίπτωση αποθέσεων σε πρανή («ραμπλέδες») είτε σε σιλό ή χοάνες τροφοδοσίας και καθιερώνεται η ύπαρξη εξουσιοδοτημένου ατόμου («τουμπαδόρος») για την καθοδήγηση του οδηγού.